

PRESENTACIÓ DE LES CONFERÈNCIES

Cal recuperar la memòria històrica recent. Cal que els futurs mestres i els alumnes que estudien Ciències de l'Educació coneguin què va passar a casa nostra durant els anys del franquisme i de manera especial en el magisteri i a l'escola. La nostra escola no parteix de zero. Tots els que treballem en el camp de l'educació som, per bé i per mal, hereus d'una història que hem de conèixer i valorar. Malauradament hem d'admetre que en els actuals programes de formació de mestres i de pedagogs poca cosa es fa en aquest sentit.

Quants dels alumnes de magisteri, en sortir de l'escola normal, coneixen mínimament la història recent escolar i educativa del magisteri en el qual entren a treballar? Amb programes atapeïts i densos no hi ha gaire lloc per a la Història de l'Educació a Catalunya. I fora dels programes establerts no és pas que es faci gaire res per afavorir el coneixement de la nostra realitat educativa. I si, pel que fa al Magisteri, la resposta a aquesta qüestió no és del tot positiva, no és pas que ho sigui gaire més en les Facultats de Pedagogia i/o Ciències de l'Educació. En aquestes sí que s'estudia Història de l'Educació, però rarament s'arriba fins a l'educació a l'Espanya democràtica, que és el camí per estudiar l'educació durant el franquisme.

Partint d'aquesta realitat i, també, del convenciment profund de la necessitat de recuperar la nostra memòria històrica en un temps en què sembla que s'afavoreix el silenci (o com a mínim, la no-crítica) sobre els llargs anys del franquisme, el Departament de Pedagogia i Didàctica de l'Estudi General de Girona va organitzar el cicle de conferències 50 ANYS D'ESCOLA A CATALUNYA, el curs 1989-90.

La democràcia ens ha de permetre conèixer i valorar en profunditat el que es va fer durant els anys de règim totalitari. Conèixer-ho i valorar-ho perquè no torni a passar i per recuperar tot allò que hi hagué de positiu en persones, grups, moviments, entitats, partits, sindicats... a favor de la recuperació d'una escola arrelada al medi, una escola pública de qualitat, catalana de llengua i de continguts...

L'espai de 50 anys ens permet conèixer tres situacions polítiques diferents: el final de l'època republicana, el franquisme i la democràcia i, també, tres propostes educatives diferents: la del Consell de l'Escola Nova Unificada (CENU), la de l'escola nacional-catòlica franquista i l'actual de l'Estat anomenat "de les Autonomies".

Pel que fa a l'etapa franquista, a més de conèixer la ideologia del règim quant a l'escola, volem presentar dades concretes que afavorissin el coneixement de la realitat escolar dels primers anys del franquisme, els més llunyans i desconeguts pels nostres alumnes, com també tot l'esforç de renovació que es va anar fent en unes condicions que no eren gens favorables.

Aquest cicle de conferències estava pensat de manera especial per als alumnes del departament i de l'Escola de Magisteri. Els mateixos alumnes es van encarregar de transcriure les conferències que, degudament revisades pels autors, us oferim ara.

Volem insistir davant del lector que el text que té a les mans no és un text que hagi estat transcrit directament per a ser llegit, sinó que es tracta de la transcripció d'un text oral, d'una conferència. Esperem que el lector tingui present l'estil literari. En el cas del tema de l'escola primària durant el franquisme, volem recordar que aquesta conferència era l'exposició d'un treball de camp que s'estava fent. El pas del temps fa que algunes de les afirmacions que s'hi feien ara s'haurien de matisar i concretar més. Esperem que el lector ho tingui present i el llegeixi com un document de treball, una investigació en curs.